

ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Κάθε προσπάθεια προσέγγισης της αναπτυξιακή προοπτικής της Θράκης, θα πρέπει προηγουμένως να έχει λάβει υπόψη της τα εξής δεδομένα:

- Το γεγονός ότι τα γεωγραφικά, δημογραφικά, πολιτιστικά και αναπτυξιακά δεδομένα της Θράκης, εκτός από το ότι είναι κοινά, είναι ιδιότυπα και αποκλειστικά και για τους τρεις Νομούς της, προσδιορίζοντας καθοριστικά την μοναδικότητα της ταυτότητα της.
- Την βεβαιότητα ότι οι σημερινές δυνατότητες συσσώρευσης κεφαλαίων και το επίπεδο της τεχνολογίας, επιβάλουν την κατασκευή αναπτυξιακών έργων και ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που να υπηρετούν και να στοχεύουν σε μεγάλα πληθυσμιακά δεδομένα, όχι μόνο για τον Δημόσιο αλλά και για τον ιδιωτικό Τομέα.
- Την διαπίστωση ότι η περιορισμένη έκταση και πληθυσμός της Θράκης, όχι μόνο δεν επιτρέπουν την πολυτέλεια του κατακερματισμού οικονομικών πόρων και ανθρώπινης προσπάθειας, αλλά αντίθετα δημιουργούν έντονο προβληματισμό για την επάρκειά τους σε παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας. Η παρατήρηση της νέας διοικητικής δομής βοηθά στον ανασχεδιασμό της περιφέρειας μειώνοντας την δυσμενή επίδραση του μεγέθους της Θράκης.
- Η νέα διοικητική δομή της χώρας όπως ισχύει με τον Καλλικράτη προσδίδει διαφορετικά χαρακτηριστικά στην περιοχή διατηρώντας τον χαρακτηρισμό της οντότητας της "Θράκης".

Οι παραπάνω διαπιστώσεις με μαθηματική ακρίβεια οδηγούν στα ακόλουθα συμπεράσματα για την αναπτυξιακή πορεία που θα πρέπει να σχεδιασθεί και να επιδιωχθεί για την Θράκη:

- Θα πρέπει να αποφευχθούν άσκοπες και προσχηματικές ενδοπεριφερειακές συγκρούσεις που δρουν ανασταλτικά στην ανάγκη δημιουργίας ισχυρού διεκδικητικού μετώπου των Φορέων της Περιοχής.
- Θα πρέπει να εντοπισθούν υγιείς ανταγωνιστικές δράσεις με στόχο την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής.
- Ωρίμασαν οι συνθήκες για την κατάρτιση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου που θα στηρίζεται στην συνεργασία και την συμπληρωματικότητα και όχι στην καχυποψία, την στείρα αντιπαράθεση και τον ανταγωνισμό είτε μεταξύ των Νομών είτε μεταξύ των μεγάλων (κυρίως των μητροπολιτικών) Δήμων της Θράκης και της ευρύτερης περιοχής.
- Απαιτείται συνεργασία των φορέων και κυρίως η δημιουργία μίας πρωτοποριακής συνεργασίας για την ΠΑΜΘρ με τα δύο ΠΤ που ενεργοποιούνται σ' αυτή.
- Απαιτείται η εύρεση διαπεριφερειακών συνεργασιών τόσο στον Ελλαδικό χώρο, όσο και στον Βαλκανικό χώρο, μεγιστοποιώντας το συγκριτικό πλεονέκτημα της θέσης της Θράκης στο μέτωπο προς το Αιγαίο της βαλκανικής ενδοχώρας.

Οι διαπιστώσεις αυτές καταδεικνύουν την ανάγκη κατάρτισης ενός νέου, κοινού στρατηγικού σχεδιασμού των έργων εκείνων που με το μέγεθος και το εύρος της παρεμβατικότητάς τους, θα αξιοποιήσουν τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της περιοχής, θα βελτιώσουν το φυσικό και δομημένο περιβάλλον, θα αυξήσουν το εισόδημα και θα αναβαθμίσουν τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της, μεταβάλλοντας κυριολεκτικά την φυσιογνωμία της Θράκης.

Στην σύνταξη και την διεκδίκηση υλοποίησής του σχεδιασμού αυτού, καθοριστικό ρόλο δύναται να διαδραματίσει η Αυτοδιοίκηση δευτέρου βαθμού όπως ανασυντίθεται τώρα, η οποία παρά την έλλειψη εμπειρίας και τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει, διαθέτει θεσμική κατοχύρωση για να αναλάβει πρωτοβουλίες συστράτευσης όλων των πολιτικών– κοινωνικών και παραγωγικών δυνάμεων της Θράκης με στόχο την ορθολογική και αποτελεσματική αντιμετώπιση των τεράστιων αναπτυξιακών προκλήσεων της εποχής.

Βασικοί άξονες στόχευσης με αντίστοιχο περιεχόμενο ενός τέτοιου σχεδιασμού θα πρέπει να αποτελούν:

1. ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της χωροταξικής και πολεοδομικής ασάφειας και αναρχίας που επικρατεί, από την έλλειψη μελετών και κανονιστικών διατάξεων, προκειμένου να προστατευθεί το φυσικό περιβάλλον, να διασωθεί και να προβληθεί το πολιτιστικό και ιστορικό κτιριακό απόθεμα, να μειωθούν οικονομικές διαφορές και ταυτόχρονα να αυξηθεί η εισοδηματική δυνατότητα των κατοίκων της περιοχής.

Τα παραπάνω, προϋποθέτουν άμεση εκπόνηση μελετών που θα καλύψουν τα τεράστια κενά των υφισταμένων χωροταξικών και πολεοδομικών υποβάθρων της Θράκης και ταυτόχρονη αναθεώρηση - επέκταση των ήδη υφιστάμενων.

Ειδικότερα απαιτούνται:

- Εξειδίκευση στον σχεδιασμό των Ειδικών Χωροταξικών Σχεδίων Τουρισμού, Βιομηχανίας και Ενέργειας με προσδιορισμό προβλημάτων καθώς και την χαρτογραφική κωδικοποίηση τους (β' φάση).
- Επέκταση της εκπόνησης του Κτηματολογίου σε όλη την Θράκη.
- Κατάρτιση Δασολογίου.
- Μελέτη κτηματογράφησης και καθορισμού της γραμμής αιγιαλού και της ζώνης της παραλίας (όπου δεν υπάρχουν)
- Κατάρτιση Ολοκληρωμένων Σχεδίων Διαχείρισης των ακτών και όλων των προστατευόμενων περιοχών (υγροβιότοποι και ορεινή Ροδόπη).

- Πολεοδόμηση και οριοθέτηση οικισμών, με άμεση προτεραιότητα σε εκείνους που παρουσιάζουν έντονη οικιστική ανάπτυξη (δορυφόροι αστικών κέντρων, παραθεριστικών οικισμών κλ), δημιουργία οικιστικών θυλάκων για θερινή αναψυχή και διακοπές. Βαρύτητα πρέπει να δοθεί σε δράσεις οριοθέτησης των ορεινών οικισμών με διαφορετικές προτεραιότητες.
- Καθορισμός των χρήσεων γης με ιδιαίτερη προτεραιότητα στις παραλιακές περιοχές όπου θα πρέπει άμεσα να αντιμετωπισθεί ο κίνδυνος κερδοσκοπικής επένδυσης ξένων κεφαλαίων.

2. ΥΠΟΔΟΜΕΣ

2.1 Υποδομές Μεταφορών

Η ολοκλήρωση έργων και η προώθηση νέων έργων μεταφορικών υποδομών χερσαίας, θαλάσσιας και εναέριας κυκλοφορίας με στόχο την άρση της απομόνωσης της Θράκης από την υπόλοιπη χώρα αλλά και την επίτευξη διαπεριφερειακών συνδέσεων αποτελούν προτεραιότητες σχεδιασμού. Η δημιουργία μετώπου στην Θράκη που θα λειτουργεί ως γραμμή διασύνδεσης με την βαλκανική ενδοχώρα έχει διακηρυχθεί προ πολλού από τους υπευθύνους και απαιτείται η υλοποίησή του.

Ο συγκεκριμένος στόχος θα επιτευχθεί αφενός με την άμεση αποπεράτωση της κατασκευής των έργων υποδομής, που εντάχθηκαν και υλοποιούνται (με κονδύλια των προηγούμενων ΚΠΣ και με εθνικούς πόρους), αλλά και με την ένταξη έργων στρατηγικής σημασίας στην νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Ειδικότερα και ανά κατηγορία τρόπου μεταφοράς:

2.1.1 Οδικές Μεταφορές

1. Η άμεση κατασκευή των δύο καθέτων αξόνων: Ξάνθης – Εχίνου, Κομοτηνής – Κίρτζαλι και η βελτίωση – αναβάθμιση του άξονα Αλεξανδρούπολης – Ορμένιου
2. Αναβάθμιση της Εγνατίας Οδού στην κατεύθυνση αύξησης της προσβασιμότητας προς τοπικά κέντρα και αύξηση της παρεχόμενης ασφάλειας
3. Συνδέσεις της Εγνατίας Οδού με λιμάνια (Αλεξανδρούπολης και Πόρτο Λάγος) καθώς επίσης και με όλες τις Βιομηχανικές Περιοχές ή Βιομηχανικά Πάρκα.
4. Παράκαμψη Ορεστιάδας. Πρέπει να τονισθεί ότι οι οδικές μεταφορές αποτελούν το λιγότερο φιλικό περιβαλλοντικά, τμήμα των μεταφορών. Η ανάπτυξη οδικών τμημάτων για σύνδεση κλάδων μεταφορών σιδηροδρομικών - ή/και θαλάσσιων καθιστά αυτές άμεσα “πράσινες πρακτικές” και υπό την έννοια αυτή αντιμετωπίζονται ευνοϊκά.

2.1.2 Σιδηροδρομικές Μεταφορές

1. Κατασκευή Σιδηροδρομικής Εγνατίας (δύο κατευθύνσεων), με κατασκευή νέας σιδηροδρομικής γραμμής του τμήματος Θεσσαλονίκης – π. Στρυμόνας - Καβάλας – Τοξοτών, και βελτίωση του υπόλοιπου τμήματος που διασχίζει την Θράκη για μείωση αφενός των αποστάσεων και την επίτευξη άνεσης και μεγαλύτερων ταχυτήτων.
2. Νέα σιδηροδρομική σύνδεση της πόλης και του λιμένα της Αλεξανδρούπολης, καθώς και σιδηροδρομική σύνδεση όλων των Βιομηχανικών Περιοχών.

2.1.3 Αεροπορικές Μεταφορές

1. Βελτίωση και επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων και των διαδρόμων του αεροδρομίου ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ της Αλεξανδρούπολης και ενίσχυση των αερομεταφορών για απευθείας σύνδεσή της περιοχής με τις γειτονικές χώρες αλλά και άλλες ευρωπαϊκές χώρες και κυρίως της Ανατολικής Ευρώπης και των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών.
2. Αεροπορική σύνδεση της Σαμοθράκης (με δρομολόγηση σταθερών γραμμών υδροπλάνων και ελικόπτερων τουλάχιστον κατά την τουριστική περίοδο).

2.1.4 Θαλάσσιες Μεταφορές

1. Επέκταση – εκσυγχρονισμός Λιμένα Αλεξανδρούπολης.
2. Αναβάθμιση λιμένα Πόρτο Λάγους
3. Τακτική σύνδεση των λιμανιών της περιοχής με αντίστοιχα των νησιών του Βορείου Αιγαίου.
4. Ισχυροποίηση της θαλάσσιας επικοινωνίας Αλεξανδρούπολης – Σαμοθράκης με δρομολόγηση νέων σκαφών (με παροχή εφόσον απαιτηθεί ειδικών κινήτρων για την περιοχή σε ιδιώτες επιχειρηματίες ή συνεταιριστικές εταιρείες)
5. Ανάπτυξη και δημιουργία νέων αλιευτικών καταφυγίων με ταυτόχρονη δημιουργία τουριστικών υποδομών, παράμετρος απαραίτητη για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος θαλάσσιου τουρισμού.

2.2 Υποδομές Ύδρευσης – Αποχέτευσης

Σημαντικό τμήμα των αναγκαίων υποδομών, με τα σύγχρονα δεδομένα βιοτικού επιπέδου, αποτελούν τα ζητήματα ολοκλήρωσης υποδομών Ύδρευσης – Αποχέτευσης και Επεξεργασίας λυμάτων.

Παρ' ότι η Θράκη συγκαταλέγεται στα πλούσια υδρευτικά διαμερίσματα, εντούτοις ολοκληρωμένη διαχείριση και παροχή ύδατος ύδρευσης δεν υπάρχει σε όλες τις περιοχές. Ιδιαίτερη αναφορά του προβλήματος αφορά στους οικισμούς της ορεινής περιοχής.

Η αποχέτευση των οικισμών και κυρίως η επεξεργασία των αστικών λυμάτων, πλην των μεγάλων αστικών συγκεντρώσεων, είναι σε εμβρυακή κατάσταση. Παρ' όλο που υπάρχουν δράσεις προτεραιότητας για οικισμούς άνω των 2000 κατοίκων που αποτελούν ισχυρούς σημειακούς ρυπαντές εντούτοις καταγράφονται σημαντικές καθυστερήσεις.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι αποτελούν οι υποδομές ύδρευσης αποχέτευσης υψηλή προτεραιότητα για την Θράκη.

Οι φορείς αυτοδιοίκησης σε πολλές περιπτώσεις θα πρέπει να έχουν τις ανωτέρω υποδομές σε πρώτη προτεραιότητα.

2.3 Κυκλοφοριακές Υποδομές

Αποτελούν ένα σύγχρονο πρόβλημα των αστικών συγκεντρώσεων, απότοκο της αστυφιλίας και της οικονομικής συγκέντρωσης. Στον μέγιστο βαθμό το πρόβλημα παρουσιάζεται στα μητροπολιτικά κέντρα. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί και λαμβάνονται ενώ φαίνεται να ανακουφίζουν το πρόβλημα στην πραγματικότητα μέσο και μακροπρόθεσμα το επιτείνουν, καθώς εντείνουν τις τάσεις συγκεντροποίησης. Η θεωρία των δικτύων, επεξηγεί τους μηχανισμούς λειτουργίας των αποτελεσμάτων από τις αποφάσεις που λαμβάνονται.

Η ορθολογική αντιμετώπιση του θέματος, η οποία μπορεί να αποδώσει πολλαπλά οφέλη για την περιοχή, καθώς δεν παρατηρούνται μη αναστρέψιμες καταστάσεις, είναι ο συνολικός κυκλοφοριακός σχεδιασμός των αστικών κινήσεων με στόχο την εφαρμογή προτάσεων περιφερειοποίησης των δραστηριοτήτων, προτάσεων διευθέτησης των κινήσεων στο κέντρο, προτάσεων συνολικής αντιμετώπισης και κυρίως μαζικής καλλιέργειας συνειδήσεων στους πολίτες.

3. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η απουσία για δεκαετίες κρατικού ενδιαφέροντος και παρεμβάσεων για την κατασκευή μεγάλων αναπτυξιακών έργων, διέσωσε τουλάχιστον το φυσικό περιβάλλον της περιοχής για να αποτελεί σήμερα το συγκριτικό πλεονέκτημά της σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας, με τα μοναδικά οικοσυστήματα που διαθέτει τόσο στις παραλιακές όσο και στις ορεινές δασώδεις περιοχές.

Η άρση των απαγορεύσεων για βασικά έργα υποδομής, όπως ισχύει και με την νέα νέα ΚΥΑ προστασίας των υδροβιότοπων Καβάλας - Ξάνθης - Ροδόπης, θα επιτρέψει όχι μόνο την ανάδειξη και προβολή του φυσικού περιβάλλοντος στις περιοχές αυτές αλλά και την προστασία του από φυσικές καταστροφές και αυθαίρετες ανθρώπινες παρεμβάσεις.

Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί η δυνατότητα αξιοποίησης του τεράστιου θαλάσσιου μετώπου της Θράκης για ανθρώπινη ψυχαγωγία και αναψυχή, που όχι μόνο θα αποτελέσει τον πυλώνα του τουριστικού προϊόντος, αλλά συγχρόνως και πλεονέκτημα επιλογής της περιοχής για μόνιμη εγκατάσταση.

Πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερη προσοχή και περιβαλλοντική ευαισθησία η συνολική προσέγγιση του ζητήματος, όπως περιγράφεται από τις δεσμεύσεις της υπό κατάργηση ΚΥΑ, από τις επιταγές του Χωροταξικού Σχεδίου για τον Τουρισμό που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αντιθετικά και το μείζον Περιφερειακό Ζήτημα της Ανάπτυξης αλλά και της ορθολογικής εξέλιξης ακτών και ακτογραμμών. Οι διαδικασίες που έχουν ξεκινήσει για την θεσμοθέτηση Π.Δ. έναντι της ΚΥΑ πρέπει να παρακολουθήσουν στενά από τους τοπικούς φορείς.

Στην κατεύθυνση αυτή επιτάσσεται η γραμμική οδική διασύνδεση ολόκληρης της θρακικής παραλίας, (από Μάκρη έως π. Νέστο), σε άμεση οπτική επαφή με την θάλασσα, και κάθετες διασυνδέσεις με παραλίες πρόσφορες για κολύμβηση καθώς και με άλλους χώρους προσέλκυσης επισκεπτών (παρατηρητήρια ορνιθοπανίδας, αρχαιολογικοί χώροι, κα)

Η κατασκευή του δρόμου Μαρώνειας – Μάκρης θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα, προκειμένου να αποκατασταθεί έστω και αποσπασματικά, η παραλιακή σύνδεση των τριών Νομών, αλλά και για να αποδοθεί στους κατοίκους της Θράκης και τους επισκέπτες της, μία τεράστια παραλία που μέχρι σήμερα παραμένει για αυτούς άγνωστη και απροσπέλαστη. Απαραίτητη προϋπόθεση για να ανταποκριθεί ο δρόμος αυτός στους στόχους κατασκευής του, είναι εφόσον αντιμετωπισθούν οι επιφυλάξεις του Υπ.Πο.Τ., να διαθέτει επαρκή γεωμετρικά χαρακτηριστικά και η χάραξη του να ικανοποιεί τις προαναφερθείσες παραμέτρους. Ειδικά τμήμα του δρόμου θα μπορούσε να αποκτήσει χαρακτηριστικά ενός πλούσιου αρχαιολογικού περιπάτου, ιδιαίτερα ελκυστικού για τους επισκέπτες. Ο συνδυασμός με δράσεις ανάδειξης μνημείων και μουσείων, θα μπορούσε να δώσει ένα πρόσθετο κίνητρο ανάπτυξης.

Επιδίωξη για το τελικό τουριστικό προϊόν της περιοχής θα πρέπει να είναι η ενοποίηση των πόλων έλξης και ο πλουραλισμός στην κάλυψη του τουριστικού ενδιαφέροντος. Ειδικότερα όσον αφορά τον πλουραλισμό, θα πρέπει να αναπτυχθούν εκείνες οι μορφές τουρισμού όπως είναι ο οικολογικός, αρχαιολογικός, συνεδριακός, σπηλαιολογικός και πολιτισμικός τουρισμός που ήδη άρχισαν να συμμετέχουν στο διαθέσιμο τουριστικό απόθεμα της περιοχής. Παράλληλα θα πρέπει να δοθεί ώθηση και στην ανάπτυξη των μορφών εναλλακτικού τουρισμού (εκκλησιαστικός, ιαματικός, κυνηγητικός, εξειδικευμένος για AMEA κα) για τους οποίους ενώ υφίστανται οι αναγκαίες

προϋποθέσεις αξιοποίησης τους, δεν έχουν τύχει της απαραίτητης προσοχής και ανάδειξης.

Όσον δε αφορά την ενότητα των πόλων έλξης, το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν θα πρέπει γεωγραφικά να εκτείνεται από την οροσειρά της Ροδόπης μέχρι το Θρακικό Πέλαγος (οικολογικός, φυσιολατρικός) και από το Διδυμότειχο – Έβρο μέχρι τα Άβδηρα και τον Νέστο (αναψυχής, φυσιολατρικός, αρχαιολογικός), με την κατασκευή των απαραίτητων οδικών – τουριστικών διαδρομών.

4. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ενίσχυση και ανάπτυξη του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, του οποίου η παρουσία, αποτελεί εδώ και τριάντα πέντε χρόνια έναν από τους ισχυρότερους αναπτυξιακούς μοχλούς της περιοχής.

Η περαιτέρω αξιοποίηση και συμβολή του Πανεπιστημίου στην ανάπτυξη της περιοχής, εκτός από την ίδρυση νέων Σχολών και την λειτουργία νέων μεταπτυχιακών Τμημάτων, είναι δυνατό να επιτευχθεί από δύο κατευθύνσεις:

- Από την ενίσχυσή και ισχυροποίηση του από την Ελληνική Πολιτεία με την λήψη ειδικών μέτρων οικονομικών και θεσμικών, που θα συμβάλλουν να μετεξελιχθεί σε Διαβαλκανικό Κέντρο Σπουδών και Έρευνας, με τεράστια πολιτιστικά, οικονομικά και δημογραφικά οφέλη για την Θράκη.

Η προοπτική αυτή θα πρέπει να καταστεί ο εξελικτικός στόχος και η εκπαιδευτική φιλοδοξία των Αρχών του, δηλαδή η αναβάθμισή του σε Πανεπιστήμιο υψηλών διεθνών προδιαγραφών και αναγνώρισης.

- Από την εξωτερίκευσή του Πανεπιστημίου προς την Κοινωνία της Θράκης, που θα επιτευχθεί με τον προσανατολισμό του πεδίου διεξαγωγής και εφαρμογής των ερευνητικών του προγραμμάτων και των διπλωματικών και μεταπτυχιακών εργασιών στην περιοχή της Θράκης. Με τον τρόπο αυτό με κριτήρια καθαρά τεχνοκρατικά και επιστημονικά θα αναδειχθούν δυνατότητες της περιοχής, θα αξιολογηθούν προτεραιότητες και θα δρομολογηθούν λύσεις.

5. ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η καταπολέμηση της αστυφιλίας και η ισχυροποίηση της συνεκτικότητας του κοινωνικού ιστού, αναδεικνύουν την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος σε πολιτική επιλογή πρώτης και άμεσης προτεραιότητας για την περιοχή.

Η αντιμετώπιση της υποαπασχόλησης στην ύπαιθρο καθώς και η άμβλυση των εισοδηματικών ανισοτήτων απαιτούν άμεση αναδιάρθρωση των υφισταμένων καλλιεργειών με στροφή σε προϊόντα βιολογικής διατροφής και ενέργειας, αλλά και την κατασκευή σειράς έργων στην ύπαιθρο όπου υπάρχει σημαντική υστέρηση σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας, όπως:

- Φράγματα και ταμειυτήρες που βοηθούν στην ορθολογική χρήση του υδάτινου δυναμικού,
- Εγγειοβελτιωτικά έργα υποδομής,
- Εμπλουτισμό των υπόγειων υδάτων για την αντιμετώπιση της υφαλμύρωσής τους,

- Προώθηση της διαδικασίας των αναδασμών
- **Αξιοποίηση της γεωθερμίας για την δημιουργία θερμοκηπίων αλλά και ιαματικού τουρισμού.**
- Έργα για την αξιοποίηση - εκμετάλλευση του Ορυκτού πλούτου.

6. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Στον τομέα της ενέργειας αποτελεί κοινή διαπίστωση, ότι συντελείται κοσμογονική αλλαγή στην Θράκη με την κατασκευή των διεθνών δικτύων αγωγών μεταφοράς φυσικού αερίου και πετρελαίου, του ελληνοτουρκικού δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, και από την εκτεταμένη εγκατάσταση αιολικών πάρκων και φωτοβολταϊκών συστημάτων.

Η ανάδειξη της Θράκης ως ενεργειακού κόμβου, είναι βέβαιο ότι θωρακίζει την γεωστρατηγική της θέση, αναβαθμίζει τον ρόλο της στην ιεράρχηση των εθνικών προτεραιοτήτων ενισχύοντας τις αναπτυξιακές διεκδικήσεις της, προσελκύει το παγκόσμιο ενδιαφέρον προσδίδοντας διεθνή αναγνωρισιμότητα στην περιοχή.

Παράλληλα είναι αδιαμφισβήτητο ότι η κατασκευή και λειτουργία όλων των μεγάλων ενεργειακών έργων στην Θράκη εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον (φυσικό και ανθρωπογενές), που επιβάλλεται να αντιμετωπισθούν με τα κατάλληλα έργα και μέτρα προστασίας που θα προκύψουν ύστερα από εμπειριστατωμένες περιβαλλοντικές και άλλες επιστημονικές μελέτες και με την απαραίτητη προϋπόθεση της έγκαιρης εφαρμογής τους.

Η ύπαρξη περιβαλλοντικής επικινδυνότητας επιπρόσθετα επιβάλλει να μην χρησιμοποιηθεί η Θράκη απλά ως χώρος διέλευσης των ενεργειακών δικτύων, αλλά αφενός να εισπράξει στο σύνολο τους τα αντισταθμιστικά οφέλη και αφετέρου να αναβαθμισθούν οι ενεργειακές παροχές στους κατοίκους της.

Στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να απαιτηθούν:

- Η άμεση επέκταση του αγωγού Φυσικού Αερίου στο Νομό Έβρου έως την Ορεστιάδα.
- Η κατασκευή δικτύων Φυσικού Αερίου στις Βιομηχανικές περιοχές Σαππών και Ορεστιάδας καθώς και η παροχή αερίου για αστική χρήση στις πρωτεύουσες τουλάχιστον της Θράκης.
- Δημιουργία ΕΠΑ ως τοπικού φορέα διαχείρισης του Φυσικού Αερίου με απαραίτητη συμμετοχή της Δημοτικής Αυτοδιοίκησης.
- Τηλεθέρμανση τουλάχιστον στις πρωτεύουσες των τριών Νομών.

Πρόταση του ΤΕΕ-Θράκης, μετά από σχετική μελέτη που εκπόνησε, είναι ότι οι δυνατότητες αξιοποίησης των ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην Θράκη είναι τεράστιες γεγονός που επιτρέπει την βαθμιαία αντικατάσταση των συμβατικών μορφών ενέργειας με τελικό στόχο την οικολογική επιχειρηματική λογική και την εφαρμογή «πράσινης» τεχνολογίας στην περιοχή. Τα κίνητρα που δίνονται και αναμένεται να επεκταθούν πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την κατά το δυνατόν αύξηση του ποσοστού των ΑΠΕ στην περιοχή της Θράκης

Στην κατεύθυνση αυτή αναφέρονται πρόσθετα:

- Για τα Φ/Β ενεργειακά συστήματα, απαραίτητη κρίνεται η επέκταση εγκατάστασης τους στις στέγες των οικοδομών, η οποία θα πρέπει να είναι υποχρεωτική για τα νέα μεγάλα κτίρια κατά το παράδειγμα της Ισπανίας. Η εγκατάσταση συστημάτων Φ/Β μέσα στις πόλεις δηλαδή οι εφαρμογές στα κτίρια θα πρέπει να αποτελέσει για την Χώρα και την περιοχή ειδικότερα πρωταρχικό στόχο.
- Η κατασκευή μικρών υδροηλεκτρικών έργων. Ειδικότερα η κατασκευή επιπλέον υδροηλεκτρικών σταθμών (στην Θράκη λειτουργούν μόνο δύο, από ένα στον Νέστο και στον Άρδα), με δυνατότητα αντιστρόφου ροής, κρίνεται απαραίτητη λόγω της ικανότητάς τους για άμεση παροχή ισχύος και για την ταυτόχρονη ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων.
- Η αιολική ενέργεια αποτελεί την περισσότερο αναπτυγμένη από όλες τις μορφές ήπιας ενέργειας και αναμένεται η συμβολή της στην συνολική παραγωγή ενέργειας της χώρας συνεχώς να αυξάνεται. Είναι βέβαιο ότι το μεγαλύτερο βάρος της υποχρέωσης της χώρας να καλυφθεί, το 20.1% των αναγκών της σε ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, θα το επωμισθούν τα αιολικά πάρκα. Ήδη έχουν γίνει μελέτες αιολικής καταλληλότητας που προσδιορίζουν ως αρχικούς στόχους εφαρμογής αρκετές περιοχές της Θράκης. Η συνεχής όμως δημιουργία αιολικών πάρκων σε ορεινές περιοχές της Θράκης, που με άκρικο ενθουσιασμό επιζητείται από τους Δημάρχους κυρίως μικρών καποδιστριακών Δήμων εξαιτίας των μικρών οικονομικών επιδοτήσεων με τις οποίες επιχορηγούνται, προκαλεί έντονο προβληματισμό. Η πρόσφατη στροφή στα θαλάσσια αιολικά πάρκα αντιμετωπίζονται με κάποιες επιφυλάξεις προς το παρόν. Η δημιουργία των αιολικών πάρκων οφείλει να ισορροπεί με τους στόχους που

έχει θέσει η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση για την αναστροφή της μείωσης της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010. Επίσης είναι γνωστό ότι η Θράκη διαθέτει ιδιαίτερα αξιόλογη βιοποικιλότητα την οποία οφείλει να την διατηρήσει σαν στοιχείο της εθνικής και παγκόσμιας φυσικής κληρονομιάς. Σε κάθε περίπτωση λοιπόν, επιβάλλεται προσεκτικός χωροταξικός σχεδιασμός, με την συμμετοχή επιστημόνων πολλαπλών ειδικοτήτων, για τον προσδιορισμό των θέσεων λήψης της αιολικής ενέργειας. Υπό το πρίσμα αυτό και το γεγονός ότι ο θαλάσσιος χώρος της Θράκης δεν διαθέτει θεσμοθετημένα θαλάσσια ή υποθαλάσσια πάρκα ούτε μεγάλο πλήθος βεβαιωμένων γραμμών επιβατικής ναυτιλίας θα πρέπει να διερευνηθεί και ενδεχομένως να επικεντρωθεί η μελέτη εγκατάστασης αιολικών μονάδων στο θαλάσσιο χώρο της Θράκης, προκειμένου να αποφευχθεί αφενός η οπτική ρύπανση της αντίστοιχης εγκατάστασης στην ξηρά και αφετέρου οι αρνητικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα, ειδικότερα όταν οι ανεμογεννήτριες βρίσκονται σε περιοχές τροφοληψίας μεταναστατευτικών πουλιών.

- Στον τομέα της γεωθερμίας η περιοχή της Θράκης έχει εξακριβωμένα γεωθερμικά πεδία μέσης ενθαλπίας (80°C) στις ακόλουθες περιοχές:
  - Στο τρίγωνο των χωριών Ν.Κεσσάνης-Ποταμιάς-Λουτρών Γενισσέας στον Νομό Ξάνθης
  - Στις Θέρμες του Νομού Ξάνθης
  - Στα Λουτρά Αλεξανδρούπολης
  - Στα Θερμά της Σαμοθράκης

Επίσης υπάρχει γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας (22°C) στη βιομηχανική περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.) Κομοτηνής

Τα παραπάνω μπορούν να χρησιμοποιηθούν για βιομηχανική, αγροτική (π.χ. θερμοκήπια) και οικιακή χρήση (π.χ. τηλεθέρμανση).

7. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Το ενδιαφέρον και η ευαισθησία για την προστασία της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς μέχρι πρόσφατα περιορίζονταν και εξαντλούνταν στα μνημεία της αρχαίας και της βυζαντινής περιόδου.

Παράλληλα οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που επικράτησαν στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του 50, προκάλεσαν τις μετακινήσεις μεγάλου αριθμού προσφύγων και την μαζική μετακίνηση αγροτικών πληθυσμών στα αστικά κέντρα, με αποτέλεσμα την δημιουργία τεράστιων στεγαστικών αναγκών.

Η Πολιτεία ανταποκρίθηκε στις εξελίξεις αυτές με ένα νέο μοντέλο αστικής ανάπτυξης που στηρίχθηκε στην μέθοδο της αντιπαροχής.

Συνέπεια των αναγκών αυτών και της λογικής που επικράτησε, υπήρξε η μαζική κατεδάφιση κτιρίων των νεότερων χρόνων εξαιρετικού αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος. Αν εξαιρεθεί το μοναδικό παράδειγμα της παλιάς πόλης της Ξάνθης, ελάχιστα παλιά κτίρια αρχιτεκτονικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος εξακολουθούν να διατηρούνται στις άλλες μεγάλες πόλεις της Θράκης.

Δεν συνέβη το ίδιο, με τα λιθόκτιστα χωριά της ορεινής Ροδόπης, τα οποία παρέμειναν εκτός των παραπάνω εξελίξεων και τα οποία έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά με τα ορεινά χωριά της Ηπείρου και της Δυτικής Μακεδονίας, αλλά και του Πηλίου.

Η πλήρης απουσία όμως θεσμικών μέτρων επιφέρει την ταχύτατη αλλοίωση και των οικισμών αυτών, η ανάκαμψη της οποίας όμως εξακολουθεί να είναι και σήμερα δυνατή με εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών για να αποτελέσουν άμεσα πόλους εναλλακτικής αγροτουριστικής ανάπτυξης.

Το χρέος και οι ευθύνες για την αντιμετώπιση του προβλήματος ανήκουν κυρίως στην αιρετή τοπική αυτοδιοίκηση που πρέπει να αναλάβει άμεσα σωστικές πρωτοβουλίες για την διατήρηση και ανάδειξη των μνημείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς (καταγραφή των αξιόλογων κτισμάτων και κατασκευών και ανακήρυξη τους σε διατηρητέα, εξαγορά – αναπαλαίωση και επαναχρησιμοποίηση τους για δημόσιες ή δημοτικές υπηρεσίες, θέσπιση κινήτρων για την συντήρησή τους από ιδιώτες, θέσπιση προστατευτικών όρων δόμησης σε οικισμούς που παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον κ).

Με τις ενέργειες αυτές, εκτός από την διάσωση της ιστορικής μας ταυτότητας θα εξασφαλισθούν και οικονομικά ανταλλάγματα για την περιοχή τα οποία θα προκύψουν από την αύξηση της τουριστικής έλξης ή ελκυστικότητας.

8. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Η προστασία του περιβάλλοντος, είναι κυρίως η ενότητα των παρεμβάσεων που η θρακική κοινωνία και ιδιαίτερα οι Αρχές της, θα κληθούν στην τρέχουσα περίοδο να αποδείξουν την αξιοπιστία τους και την ικανότητα τους σε διαχείριση μεγάλων αναπτυξιακών έργων και προγραμμάτων.

Συγκεκριμένα οι επιπτώσεις του αγωγού Μπουργκάζ – Αλεξανδρούπολης και η διαχείριση των στερεών αποβλήτων της Θράκης αποτελούν προβλήματα - προκλήσεις που δεν επιδέχονται χρονικές καθυστερήσεις και αναβολές και που η ευθύνη υλοποίησής τους βαρύνει εξολοκλήρου τις εκλεγμένες Αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του πετρελαιαγωγού Μπουργκάζ – Αλεξανδρούπολης επιβάλλουν στις Αρχές της Θράκης, κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου και ταυτόχρονα συγκρότηση άρτιου και εξειδικευμένου μηχανισμού παρακολούθησης και παρέμβασης στο έργο από την τοπική Κοινωνία.

Στην παρούσα φάση ο αγωγός Μπουργκάζ – Αλεξανδρούπολης παρουσιάζει στασιμότητα με στοιχεία ακύρωσης. Εντούτοις η θέση της Ελλάδας είναι θετική και οι διαχρονικές διεθνείς σχέσεις με την ρευστότητα που τις διακρίνει επιβάλλει την διατήρηση σχετικής ετοιμότητας για την κριτική στους προτεινόμενους σχεδιασμούς.

Η δέσμευση του Υπουργείου Ανάπτυξης να καταστήσει ομότιμο συνομιλητή την Τοπική Κοινωνία με τις κατασκευαστικές εταιρείες και το Υπουργείο στα θέματα που αφορούν τον αγωγό, επωμίζουν με τεράστιο βάρος ευθύνης την αιρετή αυτοδιοίκηση.

Η καταστροφική για το περιβάλλον ανεξέλεγκτη απόρριψη των αστικών απορριμμάτων σε χωματερές, σε συνδυασμό με τον κίνδυνο να χαθεί η εγκεκριμένη επιδότηση του Έργου από το Ταμείο Συνοχής και της επιβολής στην Τοπική Κοινωνία προστίμων από την Ε.Ε., το οικονομικό κόστος των οποίων θα μετακυλισθεί στους κάτοικους της περιοχής, επιτάσσουν την άμεση υλοποίηση, έστω και με κάποιες ανεκτές τροποποιήσεις, του αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Απορριμμάτων που έχει εκπονηθεί από την Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας και Θράκης.

Ο μεγαλύτερος όμως ορατός κίνδυνος για το περιβάλλον της περιοχής και την βιώσιμη ανάπτυξή της εξακολουθεί να παραμένει η δραστηριοποίηση Εταιρειών εξόρυξης χρυσού στους Νομούς Έβρου και Ροδόπης.

Η τοπική κοινωνία και οι κάτοικοι της περιοχής, μέσα από τις αποφάσεις και ανακοινώσεις των αιρετών τους συμβουλίων, τις δηλώσεις των εκπροσώπων των κομμάτων και της Δημοτικής – Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, από επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες, πορείες, διαδηλώσεις, και συλλαλητήρια, όλων ανεξαιρέτως των πολιτικών, κοινωνικών, επιστημονικών, θρησκευτικών και εργασιακών, χώρων και φορέων, κατηγορηματικά έχουν ταχθεί ενάντια στην εξόρυξη χρυσού στην περιοχή με την προτεινόμενη μεθοδολογία της κυάνωσης, υποστηρίζοντας μία ήπια και οικολογικά συμβατή μορφή ανάπτυξης για την περιοχή.

Οι θέσεις του ΤΕΕ Θράκης για το θέμα της εξόρυξης χρυσού στην Θράκη με τα σημερινά τεχνολογικά δεδομένα, που προέκυψαν από μία μακρά επιστημονική διεργασία μέσω ομάδων εργασίας, ημερίδων, συνεδρίων και επισκέψεων σε χρυσορυχεία άλλων χωρών ειδικών επιστημόνων και μελών της Διοίκησης του Τμήματος, συνοπτικά είναι οι ακόλουθες:

- Η χρήση κυανίου για την απόληψη χρυσού από τα πετρώματα ενέχει επικινδυνότητα για καταστροφικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, και μάλιστα σε τεράστιες επιφανειακές εκτάσεις. Τα απόβλητα της ανοικτής χημικής μεταλλευτικής διεργασίας, που θα ακολουθηθεί θεωρούνται χειρότερα από τα πυρηνικά κατάλοιπα. Παράλληλες δυσμενείς επιδράσεις στο περιβάλλον που αναμένονται, είναι η υπερκατανάλωση υδάτινων πόρων εις βάρος άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων της περιοχής, η πιθανότητα δημιουργίας όξινης απορροής και αέριας ρύπανσης εξαιτίας της θειούχας σύστασης των πετρωμάτων, η ολοκληρωτική καταστροφή της αισθητικής του τοπίου από τις λίμνες τελμάτων που θα αντικαταστήσουν το φυσικό περιβάλλον.

- Τα οφέλη που θα προκύψουν στην Οικονομία τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, προβλέπονται από έναν απαρχαιωμένο μεταλλευτικό Κώδικα και είναι ελάχιστα και ανάξια αναφοράς. Περιορίζονται σε ελάχιστες θέσεις εργασίας με υψηλό βαθμό κινδύνου και αυτές με ημερομηνία λήξης.
- Η απόληψη χρυσού με μεθόδους επίπλευσης και δημιουργίας χαλκούχου συμπυκνώματος με την οποία επανήλθε η μία Εταιρεία το 2002, όπως αναπτύχθηκε στην υποβληθείσα Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και την Έκθεση Συμπληρωματικών Στοιχείων, παρουσιάζει ελλείψεις, ασάφειες και αντιφατικότητες που οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα **«Ότι Χρυσός σημαίνει κυάνωση»**
- Η ύπαρξη των χρυσοφόρων κοιτασμάτων στην Θράκη & Ανατολική Μακεδονία, είναι γνωστή από την αρχαιότητα όπως και η εκμετάλλευσή τους με οικολογικές μεθόδους σύμφωνα με την σημερινή ορολογία. Κατά συνέπεια ο χρυσός μπορεί να παραμένει ασφαλής στο υπέδαφος της, μέχρι να αποκτηθεί ικανή τεχνογνωσία εξόρυξης που δεν θα παρουσιάζει περιβαλλοντικούς κινδύνους.
- Εφόσον η αειφόρος και βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί πλέον εθνική επιταγή (Γενικό Χωροταξικό Πλαίσιο) αλλά και ευρωπαϊκή δέσμευση, η εξόρυξη του χρυσού με τις διατεθειμένες τεχνικές μεθόδους θα πρέπει να αποκλεισθεί γιατί αντιστρατεύεται και τις δύο παραπάνω προϋποθέσεις. Την βιωσιμότητα γιατί δεν επιλύει ζωτικά προβλήματα της κοινωνίας (ο διαθέσιμος σήμερα χρυσός επαρκεί για εκατοντάδες χρόνια) ούτε τα προϊόντα της δραστηριότητας αυτής αναπαράγονται. Όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη όχι μόνο δεν την υπηρετεί αλλά αναντίρρητα την υπονομεύει, καταναλώνοντας τεράστιες ποσότητες φυσικών διαθεσίμων που δεν αναπληρώνονται (όπως δάση και νερό).

Πρόταση του ΤΕΕ-Θράκης για την αντιμετώπιση του ζητήματος είναι η διεκδίκηση νομοθετικής ρύθμισης από την Πολιτεία που θα προβλέπει τον αποκλεισμό όλων των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων που χρησιμοποιούν το κυάνιο ως μέσο απόληψης του χρυσού από τα πετρώματα. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται διότι με το νέο χωροταξικό σχέδιο για την βιομηχανία και το περιβάλλον, διαπιστώθηκαν υπαναχωρήσεις που ενδέχεται να καθιστούν ευχερέστερη από άποψη αδειοδότησης την χρήση κυανίου.

9. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η Δημόσια Διοίκηση είναι βέβαιο πως επωμίζεται το σημαντικότερο βάρος υλοποίησης της αναπτυξιακής προσπάθειας, χωρίς ο μηχανισμός που διαθέτει σήμερα να επαρκεί ποσοτικά και ποιοτικά.

Οι περισσότερες υπηρεσίες και κυρίως οι Τεχνικές, παρουσιάζουν ουσιαστικές ελλείψεις σε στελέχωση, μηχανοργάνωση και εξοπλισμό.

Στο γενικότερο λοιπόν σχεδιασμό αναβάθμισης της Δημόσιας Διοίκησης, κρίνεται απαραίτητο, η Πολιτεία να συμπεριλάβει επαρκή στελέχωση και συνεχή κατάρτιση του στελεχειακού δυναμικού του δημοσίου.

Δημόσια Διοίκηση και Καλλικράτης

Η παρούσα χρονική συγκυρία με τη επιχειρούμενη διοικητική αναμόρφωση του σχεδίου “Καλλικράτης”, αποτελεί μία σημαντική πρόκληση για το σύνολο της Ελληνικής Κοινωνίας σε πολλούς τομείς της δημόσιας διοίκησης. Η μετάβαση από το κράτος στους ΟΤΑ, δεν ήταν και δεν θα είναι ευχερής υπόθεση. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται για τις υπηρεσίες (πολεοδομίες, τεχνικές υπηρεσίες κλπ) που λόγω αντικειμένου στελεχώνονται από μηχανικούς, μέλη

του ΤΕΕ. Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή τόσο στην κατάλληλη και ομογενοποιημένη χρήση οργανογραμμάτων όσο και στην θέσπιση δομών διοίκησης ανεξάρτητων των επιθυμιών παραγόντων που επηρεάζονται από τις λογικές του “πολιτικού κόστους”, ειδικά σε περιόδους με εκλογική φόρτιση.

Το πλεονεκτήματα των δομών του Καλλικράτη, με την μεγέθυνση των αυτοδιοικητικών μονάδων πρέπει να αξιοποιηθούν προς όφελος των ίδιων οργανισμών και του πολίτη – λήπτη των παρεχόμενων υπηρεσιών. Κυρίως όμως πρέπει να υπάρξει μία οραματική δέσμευση των ήδη υπηρετούντων στην κατεύθυνση της επίτευξης του μεγάλου άλματος.

Το ΤΕΕ Θράκης όπως έμπρακτα έχει αποδείξει στο παρελθόν, στα πλαίσια των νομοθετημένων αρμοδιοτήτων του, ως Τεχνικός Σύμβουλος της Πολιτείας, θα αξιοποιήσει το σύνολο του επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού των 2250 μελών που διαθέτει και τα οποία δραστηριοποιούνται στη Θράκη, και σύμφωνα με τις δυνατότητές του θα συμβάλει αποφασιστικά στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και αναπτυξιακή προσπάθεια της περιοχής μας, με την ενεργό συμμετοχή του σε κάθε διαδικασία σχεδιασμού, προγραμματισμού και υλοποίησης.